

terlijk enkele woorden van Lindeboom aan, die hij trekt op de kwestie van de verklaring van 1905, maar die toch slaan op iets anders. Ik doel op de woorden: „Daartegen” (dat beteekent, blijkens ds Bosch' uitdrukkelijke redeneering: tegen de vier punten van 1905) „daartegen verklaarde Lindeboom: het geschil is diepgaande en van verstrekken invloed op de bediening”. Men vindt deze woorden letterlijk in het bezwaarschrift van prof. Lindeboom tegen de besluiten van de toenmalige curatorenvergadering, bijlage LII, art. 103, bl. 184. Die curatorenkwestie blijft hier rusten; we kennen, vreezen we, zoowel de ééne daarbij betrokken mentaliteit als de andere. Maar het gaat nu over Lindeboom. Ds Bosch zegt: Lindeboom's zinnetje raakte 1905. Ik ontken dat. Het is, blijkens bl. 184, Acta 1905, slaande op de kwestie van de „tweeërlei theologie”, ca. Heeft Groningen daarover ook maar een woord gekikt? Immers neen?

11. Om niet te eindigen met een dooddoener: ik zelf ken maar één „kennis Gods”, maar ik ken wel duizend manieren om tot zulke kennis te geraken, of om bijdragen eraan te geven. Men weet, dat de klasieke gereformeerde schrijvers weliswaar heel vaak van „theologie” spreken, als ze bedoelen: gewone „kennis van God” (ook de niet naar wetenschappelijke systematisering strevende), doch dat ze hetzelfde woord óók wel bezigen als ze bedoelen: een wél naar wetenschappelijke systematisering strevende kennis Gods. Ik geloof, en dat heb ik al duidelijk verteld, dat de soms hoogmoedige, en toch ook weer zoo kinderlijke manier, waarop destijds „Amsterdam” zich opblies tegen „Kampen”, wereldsch was, en klein, en ongepast, en dat hetgeen van al die pedanterie terecht gekomen is, tot in 1944, diep beschamend was, juist voor die pedanterie: want het werd gestotter en gestuntel. Maar ik geloof ook, dat de oude A-menschen er veel te bang voor zijn geweest. Ze spraken maar van „filosofie” en van „systeem”, als er geen „filosofie” in den heelen omtrek te ruiken was en van een „systeem” geen sprake was, doch alleen maar van onlogisch gestoethaspel, van al te snelle improvisatie. Gevolg was, dat ze nu het pogen om te komen tot systematische ordening ten onrechte veracht maakten. Ze hadden niet moeten verwijten: u zoekt een systeem, maar u slaagt er niet in; u praat tegenstrijdige nonsens. De kerk hoeft niet te wachten op een systeem, ze kan meteen belijden. Maar het belijden zelf zal ongetwijfeld leiden tot een eerbiedige poging om hetgeen geopenbaard is, in dien zin te „ordenen”, dat men de orde wil zien, die er móet zijn, eer wij begonnen te zien en te luisteren. Slagen zal men nooit over heel de linie; maar beginnen mag en moet men wel.

Als nu Groningen de „libertas prophetandi” („de vrijheid van profeteeren”) had afgesneden, dán zou Groningen net zoo dwaas hebben gedaan als de cura-

toren, die Lindeboom, naar hij klangde, een slot op den mond wilden leggen. Maar Groningen heeft immers, net als Lindeboom goedgevond, die vrijheid van profeteeren gehandhaafd? Laat men maar vechten tegen al wat verkeerd is, en wat tegen de belijdenis ingaat. Maar laat men niet Groningen ervan beschuldigen, van Lindeboom's lijn te zijn afgegaan. Want wat Groningen in 1946 uitsprak (inzake de „overwegingen”) heeft Lindeboom goedgevonden. En wat Lindeboom tegen die curatoren te berde bracht, heeft Groningen óf niet geraakt, óf voor hem behouden, toen het zei: laat de discussie vrij, en leg niemand een slot op den mond, als hij maar spreekt naar Schrift en belijdenis.

12. Ik ben bang voor legenden. Met alle „herdenkingen” en nóg eens „herdenkingen” tegenwoordig, loopen we allemaal gevaar, met mythen te gaan werken. Dat geeft maar zure mensen, of anders mensen, die te zóetelijk zijn. Nuchterheid is een weldaad. Vooral in een zenuwachtige periode, als we thans beleven. Laat u niet in het ééne oor kittelen met het strooie in de hand van synodocraten, die aan de zaak van „1944” geen woord veranderen willen, maar wel ruzie willen helpen maken in onzen kring; en — laat u óók niet in 't andere oor kittelen met het strooie in de hand van sommigen (ik denk niet aan een bepaald persoon), die zouden vinden, dat in 1944 nog niet genoeg is getoond tegen 1905.

Blijft nuchter. In 1944 hadden we een andere situatie dan in 1905. En, in alle situaties heeft men den plicht, geen enkele situatie te misteekenen.

Past op tegen de gevaren van deze onbedoelde houding: een beetje pruttelen tegen de levenden en een beetje roemen over uitgezochte dooden.

Past op voor de gevaren van soms in het imaginaire verloopende heldenverering, die personen uit het verleden laat zien als trouwe voorvechters op een terrein, waarop ze toch maar hetzij capituulerden, hetzij geen mensch ontmoetten, die hen bleef tegenstaan.

Laten we liever wat dankbaar zijn, dat wij allemaal in Groningenp zoo maar ineens verlost zijn van een formule, die mede door dat Lindeboom — begrijpelijk overigens — wat te gauw toegaf, ons zoo lang in den mist gelaten heeft, en anderen erin gezet heeft. K. S.

•• Over Ursinus' preekconsent

Prof. Ridderbos (Sr.) komt nog eens terug op mijn bewering, dat Ursinus, vader van den catechismus, „bij hem” niet zou mogen preeken, omdat óók deze man niet zou kunnen beloven, niets te leeren, wat niet heelemaal..... en de rest weet u. Prof. Ridderbos kan nog niet geloven, dat het zoo is, en zich nog steeds niet voorstellen, dat ik het zoo meen.

De pagina uit Ursinus aanwijzende, waar prof. R. me kon controleeren, betoogde ik: daar en daar ging Ursinus in tegen uw 1905—1942. Intusschen gaat prof. R. dáárop

glas water om, of laat het een of ander op den grond vallen. Bij haar ouders beklagt ze zich over haar schoolvriendinnen, ze houdt van geen enkele meer. Grapjes kan ze heelemaal niet meer verdragen, ze neemt alles uitermate tragisch op.

Zulke typen zult u ook wel eens ontmoeten op de jeugdvergadering. Van de inleiding brengen ze niets terecht; aan de bespreking nemen ze geen deel.

Het ergste voor ze is, als ze deswege berispt worden. Want, terwijl anders dit negativisme van korten duur is, (meestal slechts enkele maanden tot een jaar) kan dit dán gefixeerd worden. Krijgen ze er straf voor, dan gaan ze op zichzelf staan en beginnen een geheel eigen weg te gaan.

Als de aard van den toestand onderkend wordt, is het het beste te hieover in te lichten; ze te vertellen, wat er de oorzaak van is; en te zeggen, dat die toestand niets te beteekenen heeft; dat heel veel meisjes daar last van hebben en dat alles, na eenige maanden vanzelf, meestal vrij plotseling, weer verdwijnt en plaats zal maken voor een periode van hernieuwde levensvreugde en liefde tot de gemeenschap. Vanzelfsprekend zal deze „voorlichting” in 99 pct. der gevallen voor rekening van de ouders komen.

Wij moeten daarover dan ook niet „dik” gaan doen; en we moeten over die verschijnselen van de negatieve phase, die immers van zuiver lichamelijken aard zijn, de kinderen zeker niet „met de Schrift in de hand” gaan bewerken. Dáárvan trekken die schildklier en die teeltbal en die eierstok, de in hoofdzaak verantwoordelijke klieren, zich tóch niets aan!

Wat later zien we nog eens een dergelijke periode optreden; bij meisjes tusschen het 16de en 20ste jaar; bij jongens liggen die leeftijden meestal een jaar later. Maar..... de verschijnselen van deze periode zijn niet van zuiver lichamelijken aard; nu hangen ze samen met de problemen van zelfbepaling van een eigen levenstaak; van de eigen waarde; en met het probleem van de betekenis van het leven. Nu kunnen we niet volstaan met zoo'n simpele voorlichting als in die negatieve phase van de praepuberteit; nu moet met de jongelui ingegaan worden op hun moeilijkheden, die ditmaal van geestelijken aard zijn. Dat is dus met die jongelui, die juist onze kleine meisjes- en knapenvergaderingen gaan verlaten. Nu zal wél gesproken moeten worden met „de Schrift in de hand”. Als..... ze tenminste op onzen weg gebracht worden. En dat zal

niet in. Het eenige is, dat hij vertelt, dat mijn redeneering „vreemd” was: hij zal er „maar niet op ingaan”. Ik ken dat soort gebaren. Als ge argumenten op tafel legt, b.v. tegen dr. J. Hoek, of tegen dr. A. D. R. Polman, of nu weer tegen prof. Ridderbos, dan gaan ze er niet op in; soms komen ze met weer een ander citaatje, waaraan ge dan weer uw kracht beproeven moogt; en als het dan nóg weerlegt wordt dan zeggen ze soms: ja, maar onze Bouwmeester. In hem vluchtte dr. J. Hoek ook al.

Dat ds Bouwmeester even zeer als dr. Polman de zaak niet begreep, behoeft ik ónzen menschen niet meer te vertellen. Maar als het helpen kan, ben ik bereid, het aan te toonen. Als twee „synodale” redacteuren beloven, de heele zaak over te nemen, bij stukjes en beetjes, dan wil ik, als prof. Ridderbos me nu eens precies aangeeft, welke stukken-Bouwmeester precies hij zoo degelijk vindt te deze zaak, elke week 'n stukje van Bouwmeester citeren, en dan mijn tegenopmerking geven. Waarom niet? Dat is toch zoo iets als samenspreking? Kom, wie van de heeren belooft het? Precies aangeven de stof-Bouwmeester, die men terzake van de binding 1942—43 zakelijk acht, als bewijs, dat die binding noodzakelijk was en uit Gods wil.

Precies aangeven. — Ik wilde dat prof. Ridderbos het ook maar eens deed. Hij komt deze maal nog met een ander Ursinus-citaatje aandragen, maar verzuimt de bron te noemen. Het luidt als volgt: (ontleend aan Ursinus) „Tweede verdediging”, n.l. van zijn argumenten voor den kinderdoop, tegen de Anabaptisten:

„daar de kerk niet moet oordelen over het verborgene, handelt zij recht, wanneer zij doopt, van wie ze moet oordelen, dat zij de vergeving der zonde en de H. Geest hebben ontvangen, ofschoon zij (ze) misschien dikwijls nóg niet ontvangen zullen hebben, of zelfs nooit ontvangen zullen.”

Tot zoover het citaatje. Dat schijnt dan te moeten bewijzen, dat 1905—42 toch Ursiniaansch is. Om niet langs prof. Ridderbos heen te praten, stel ik hem openlijk de vraag: bedoelt u soms de plaats uit Zach. Ursini Tract. Theol. Neustadil Pal., 1584, 615, regel 10 v.o. (te beginnen bij: „sed ecclesia.....”) tot en met regel 7 v.o. (tot en met het woord: „.....accipiant”)? Ik vraag het maar, omdat ik niet zóómaar durf beweren, dat u een conjunctief praesens (accipiant) hebt vertaald als indicatief futurum. Zoo iets overkwam dr. Polman wel eens, maar het is hier een citaat, dat u geeft.

Is het antwoord op deze vraag: ja, dan wil ik er met genoegen op in gaan.

Zoo neen, wilt u dan even aangeven, waar uw citaat dan wél vandaan komt? K. S.

P.S. Deze * bleef verleden week liggen. Adm.

•• Thijs Booy bij de 1944-studenten

Volgens verslag in Kamper afd. Zwolsche Ct. sprak de heer Thijs Booy, over wien ons blad enkele malen schreef, tot de studenten Kampen-Oudestraat, die worden opgeleid voor de levenslange verkondiging, dat de kerk pas kinderen baren kan door het Woord, volgens hetwelk men onderstellen moet, dat ze wedergeboren geboren zijn, de uitzonderingen daarbij verwaarloozende. Of zijn hart bij de aanschouwing van deze „rauwe” werkelijkheid (in strijd

herhaaldelijk het geval zijn; als er tenminste een goed contact is tusschen den leider en de leden van de jeugdvergadering; als er een eerlijke en open omgang is en een wederzijdsch vertrouwen.

Daarmee nemen we natuurlijk niets uit handen van de ouders.

Nu aan het einde gekomen zijnde wil ik nog uitdrukkelijk wijzen op de waarde van de Hellige Schrift ook voor deze sector van het leven. Die Hellige Schrift is altijd DE lamp voor onzen voet en HET licht op ons pad. Ons pad, dat niet slechts loopt van de kerkdeur tot aan de bank, waarin ik ga zitten; maar vooral ook vanaf die kerkdeur HET VOLLE LEVEN MET AL ZIJN MOEILIKHEDEN EN TEGENSTELLINGEN EN TELEURSTELLINGEN in. Ook op dit pad, hoe wij op de jeugdvergadering om moeten gaan met onze jongens en meisjes.

Want wij hebben die Schrift niet slechts, om die als „materiaal”, als „stof” mee te geven aan de, aan onze zorgen toevertrouwde jeugd; wij hebben die Schrift ook, om te leeren, hoe wij onze jeugd hebben te onderichten in de wegen des Heeren.

Onderzoeken wij daarom ook ZELF met DAT doel den Bijbel. En moge ook de bediening van dat Woord zich daarmee bezig houden; en zich niet beperken tot wat ligt op het paadje: „kerkdeur—bank”. Bestrijke deze bediening van het Woord ook het volle leven; want indien hij dit niet zoude doen, hij zou aan de gemeente niet het volle Woord van God brengen. Dat wij toch zoo broodnodig hebben!

Om een goed opvoeder, een goed leider van de jeugd te zijn, behoeft men niet allereerst wetenschappelijk ontwikkeld te zijn. Al zal iemand, die dit wél is, veel voor kunnen hebben op iemand, die dit niet is. Maar wat niet gemist kan worden, is, dat de opvoeder een goed Schrift-kenner moet zijn; en iemand, die daarnaar ook leeft. Want wie een goed Schriftkenner is, is ook een goed menschenkenner; die kan eerlijk gaan staan tegenover de jeugd met zijn moeilijkheden, met zijn vragen; en die behoeft heelemaal niet „dik” te gaan doen of gewichtig of uit de hoogte. Die zal begripend-nuchter tegenover de jeugd kunnen gaan staan en nuchter-begripend. Die zal hem..... christelijk-nuchter tegemoet treden.

P. JASPERSE.

De z.g. „negatieve phase” bij de jeugd

Op nog één eigenaardigheid van de jongens en meisjes tusschen de 12 en 16 jaar wil ik wijzen; dat is, op wat Charlotte Bühler heeft aangeduid als de „negatieve phase”.

Bij meisjes treedt deze wat eerder in dan bij jongens. Bij meisjes zien we deze vaak beginnen op het 13de levensjaar, veroorzaakt door de voor het eerst optredende menstruatie; bij jongens op het 15de jaar, tengevolge van een ineens optredenden, sterken lengtegroei, gepaard gaande met een lichamelijk slaptegevoel.

Over het algemeen is die negatieve phase bij meisjes ook veel meer geprononceerd dan bij jongens.

Deze negatieve phase beteekent een vrij abrupt afbreken van de voorgaande phase, die juist gekenmerkt werd door een groote levenslust; een gevoel van alles te kunnen; gekenmerkt ook door nog al wat bluf! Daarvoor komt, vooral bij het meisje, ineens in de plaats een zekere onrust, een slechter-gehumeurd-zijn, een minder in staat zijn tot werken; verder een bepaald on sociaal worden, zich uitend in een zich terugtrekken uit de gemeenschap en een zoeken van de eenzaamheid; of in een agressief worden en in voortdurende oneenigheid leven met vroegere vriendinnen.

Om een typisch geval even ter illustratie aan te voeren, noem ik U een meisje van 13 jaar, dat Charlotte Bühler als volgt beschrijft: Sinds eenigen tijd ervaart ze haar ouders op een ondragelijke wijze. Ze begint bij elke kleinigheid te huilen en is gauw beleedigd, zoodat men niet meer weet, hoe haar te behandelen. Dit komt te vaker voor, omdat zij in denzelfden tijd alle mogelijke hebbelijkheden vertoont, waarvoor men haar móet terechtwijzen. Ze begint aan 100 dingen, zonder ze af te maken; en ze jammert, dat ze niet weet, wat ze doen moet. Met haar huiswerk komt ze sinds kort heelemaal niet klaar. Ze beweert, dat ze het vele schriftelijke werk niet af kan krijgen. Ofschoon ze een goede leerlinge is, is ze in den laatsten tijd voortdurend in paniek wegens haar huiswerk. Vroeger hield ze van sport; nu beweert ze, dat ze te moe is. Ofschoon ze oververmoeid is, kan ze 's avonds niet inslapen. Aan tafel is ze zeer onhandig, gooit haar

met alle
het verslag
Jeugd):

Men sprak
nietisch E
grootheid
Europa is
genoemd
tuigt van
wikkend
te zien. I
ontkersten
de vrees,
ren? De
jeugd. Ze
we niet
belangrijk
de Europe
de tweede
meente, d
Dit is d
mannen al
Na deze
wensen v
van de ke
Allereer
over de b
groot ge
kringen, d
wordt Zon
wel zijn
huitenkerk
abstractie,
soon, zeer
verwaarlo
Ook mo
ken breng
geen beha
sen geëist

D
In den
schreef i
braak,
gehoord
houd zijn
De ged
Vanuit
schen tijd
gen door
richtinger
door mij
dialect
we zijn al
allen hetz
in goddi
maken, w
zelfde par
lectische
is geen v
ons, daar
Woord Ge
kunnen h
ming van
Woord or
en morges
de mensch
zulk een
tusschen
momenten
bok in één
Deze lie
ticus, v
Vervolg
van doork
schrijver
het leven
Hij ziet d
cirkelgang
leven en s
IJdelheid
Prediker
kelgang. I
kennen. Z
rondraai
geen blijv
eten en d
wij: Zijn
want dit
Wees getu
want de v
ieder. Het
den kring

De doo
niet, want
opheffen.
Omdat de
„partij”,
het leven
is, een „p
ven, een „
partijen —
maar die